

25 Μαρτίου 2020

π. Δημητρίου Στανιλοάε: Ο Σταυρός και η χαρά στη ζωή των μοναχών (μέρος 3ο)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Ορθόδοξη πίστη](#)

[Συνέχεια από \(2\)](#)

8. Θα ήθελα να τελειώσω αυτές τις σκέψεις δίνοντας σας μερικές πληροφορίες γύρω από τους τύπους της μοναχικής ζωής στη Ρουμανία.

Ανέφερα προηγουμένως ότι οι μοναχοί γενικά δεν απεχθάνονται τους ανθρώπους, αλλά τους αγαπούν, τους βοηθούν να κερδίσουν τη σωτηρία, να ξεπεράσουν την τυφλή προσκόλληση στον κόσμο, να δουν και αυτοί, μέσω του κόσμου, τον Θεό. Θα μπορούσα να πω ότι κατ' αυτόν τον τρόπο ο μοναχισμός προσφέρει στους ανθρώπους μια υπηρεσία. Υπ' αυτήν την έννοια θα μπορούσα να πω ότι ο μοναχισμός της Ρουμανίας είναι ένας μοναχισμός διακονίας. Νομίζω ότι υπάρχουν τρεις μορφές αυτής της διακονίας. Αλλά οι μορφές αυτές έχουν πάντα σαν κοινή βάση την προσευχή, τη θεωρία του Θεού διά μέσου του κόσμου.

Η μορφή, που ιδιαίτερα καλλιεργείται από τις μοναχές, συνίσταται στο ότι δέχονται και φιλοξενούν τους ανθρώπους του κόσμου, ακόμη και τους τουρίστες για να αναπαυθούν. Είναι η εποχή της μεγάλης αναπτύξεως του τουρισμού και συγχρόνως της αναζητήσεως των Μοναστηριών. Μερικές από τις μοναχές φροντίζουν να δώσουν στους ανθρώπους αυτούς δωμάτιο και τροφή. Οι άλλες με τη σειρά προσεύχονται μέσα στην Εκκλησία κατά το μεγαλύτερο διάστημα του χρόνου. Οι άνθρωποι αυτοί κερδίζονται από τη θέρμη της διακονίας, την οποία δέχονται και από την αγνότητα και καθαρότητα που δείχνουν οι μοναχές με την όλη συμπεριφορά τους και με τη χαρούμενη ειλικρίνεια, με την οποία τους βοηθούν στα διάφορα προβλήματα τους. Ελκύονται έπειτα στην Εκκλησία. Εκεί ακούουν τις προσευχές, τους ύμνους, τις διδαχές. Στην αρχή παραμένουν λίγο. Έπειτα εξοικειώνονται και μένουν περισσότερο. Εκείνοι που είναι λιγότερο συνηθισμένοι σ' αυτό, πληροφορούνται περισσότερο από τους άλλους που γνωρίζουν κάτι περισσότερο από αυτούς.

Είδα ανθρώπους διανοουμένους και ανωτέρας κοινωνικής τάξεως να μένουν έκθαμβοι και να ανακαλύπτουν μια νέα διάσταση της ζωής. Ιδιαιτέρως οι γυναίκες τους ελκύονται και κερδίζονται πλήρως για μια ζωή συνδεδεμένη με την Εκκλησία. Οι οικογένειες κερδίζονται και συνδέονται με φιλικούς δεσμούς με τις μοναχές. Και φυσικά οι οικογένειες αυτές βοηθούν υλικά τα Μοναστήρια. Προσκαλούν τις μοναχές όταν κατεβαίνουν στην πόλη, και τις φιλοξενούν στα σπίτια τους. Και αυτές μεταφέρουν τον αέρα της αγνότητας και της καθαρότητας μέσα στα σπίτια τους. Οι μοναχές αυτές φέρουν το σταυρό τους. Αλλά με το σταυρό είναι συνδεδεμένη η χαρά τους. Μεταφέρουν έτσι για λίγο αυτόν το σταυρό μαζί με τη χαρά σε πολλές οικογένειες.

Μια άλλη μορφή της μοναχικής διακονίας και προσφοράς είναι το κήρυγμα του θείου λόγου. Αυτή η μορφή έχει αναπτυχθεί από μερικά ανδρικά Μοναστήρια. Τα

Μοναστήρια των ανδρών προσφέρουν επίσης τη φιλοξενία στους ανθρώπους, αλλά όχι σε τόσο βαθμό όπως τα γυναικεία. Καλλιεργούν όμως το κήρυγμα, την εξομολόγηση, την πνευματική καθοδήγηση. Υπάρχουν μερικοί ηγούμενοι που έχουν γίνει περίφημοι για τα κηρύγματά τους. Υπάρχουν Μοναστήρια όπου, κυρίως κατά τις Κυριακές, έρχεται ένα μεγάλο πλήθος πιστών. Υπάρχουν άλλα στα οποία κατά τις μεγάλες εορτές έρχονται ολόκληρα χωριά από πολύ μακριά, μιας ή δύο ημερών πορεία, κρατώντας τα εξαπτέρυγα και ψάλλοντας ύμνους. Πραγματοποιούν ένα αληθινό προσκύνημα. Τα Μοναστήρια έχουν οδηγούς και ξεναγούς δικούς τους, που δείχνουν και εξηγούν στους ξένους την ιστορία και τα άλλα αξιόλογα της Μονής.

Μ' αυτόν τον τρόπο οι ξεναγοί γίνονται αληθινοί κήρυκες. Κι' αυτό είναι μια νέα μορφή κηρύγματος του θείου λόγου.

Οι μοναχοί διατηρούν επίσης καλές πνευματικές σχέσεις με πολλές οικογένειες των γειτονικών πόλεων, οι οποίες επισκέπτονται τα Μοναστήρια. Νομίζω ότι είναι ένα γενικό χαρακτηριστικό του ορθοδόξου Μοναχισμού να διατηρεί αυτή την επαφή με τον κόσμο και να την συνδυάζει με τη διαφύλαξη της πνευματικότητας, της αγνότητας και της μοναχικής κανονικότητας. Αυτή η συνήθεια αποδεικνύεται ιδιαιτέρως χρήσιμη σήμερα, για την αποστολή της Εκκλησίας. Γιατί ο κόσμος σήμερα κινείται από μια ζωή εκκοσμικευμένη αφ' ενός και αφ' ετέρου από τη θλίψη αυτής της υποκριτικής και ψεύτικης ζωής και το κενό που την ακολουθεί. Γι' αυτό οδηγείται με μεγάλη αναζήτηση και νοσταλγία προς τα Μοναστήρια. Τούτο κάνει τον κόσμο σήμερα να αναζητεί στα Μοναστήρια μια ζωή πλήρους και τέλειας προσφοράς στον Θεό.

Τα Μοναστήρια σήμερα έχουν τόσους επισκέπτες, όσους δεν είχαν ποτέ άλλοτε. Αυτό είναι ένα σημείο πολύ ευοίωνο για την εποχή μας, πράγμα που δεν μπορούν τα Μοναστήρια να το αγνοήσουν και να το παραμελήσουν.

Άλλοτε ο κόσμος ζούσε σε διαφορετικό θρησκευτικό κλίμα, χωρίς να έχει ανάγκη μιας βαθύτερης εμπειρίας, για να ξυπνήσει από μια ζωή κενή από κάθε εμπειρία του απολύτου. Άλλοτε ο κόσμος δεν εκυριαρχείτο ούτε από τη μεγάλη κοσμικότητα ούτε από τη ζωηρή επιθυμία της Εκκλησίας. Βρισκόταν σε μια μέτρια κατάσταση. Σήμερα η αμαρτία επλεόνασε και γι' αυτό, καθώς λέγει ο Παύλος, η χάρις υπερπερισεύει. Τα Μοναστήρια έχουν αυτό το μεγάλο δώρο. Μπορούν περισσότερο να ικανοποιήσουν τη δίψα του Απολύτου, άλλα μόνον εάν οι μοναχοί ζουν με μια νέα δροσερότητα ζωής την εμπειρία του απολύτου.

Έχω δει στον Άθωνα πόσο οι άνθρωποι ελκύονται από εκείνους τους νέους μοναχούς που ζουν με μια ολοκληρωτική απόφαση και προσφορά της ζωής τους

την εμπειρία του απολύτου. Δεν ελκύονται από τα μεγάλα Μοναστήρια, όπου η μοναχική πνευματική ζωή έχει ψυχρανθεί μένοντας συχνά στους εξωτερικούς τύπους, αλλά ζητούν μια ασκητικότερη ζωή.

Τέλος η τρίτη μορφή της μοναχικής ζωής στη Ρουμανία είναι η ζωή της αναχωρήσεως και της αδιαλείπτου προσευχής. Είναι η ζωή των ερημιτών.

Υπάρχουν όχι μόνον άνδρες αλλά και γυναίκες που ζουν μια τέτοια ερημιτική ζωή. Συχνά αρκετοί μοναχοί και μοναχές, αφού ζήσουν την κοινοβιακή ζωή, περνούν για λίγο καιρό στη ζωή της αναχωρήσεως και αντιστρόφως. Αλλ' όμως δεν θα μπορέσω να δώσω ονόματα και αριθμούς ως προς τους μοναχούς και τις μοναχές που ζουν με απόλυτο και οριστικό τρόπο αυτή τη ζωή, γιατί θέλουν να μένουν άγνωστοι και κρυμμένοι. Ιδιαίτερα η Μολδαβία είχε πάντοτε, μέσα στα μεγάλα δάση της, τέτοιους μοναχούς και μοναχές, που έγιναν οι πιο μεγάλοι άγιοι, γιατί δεν θέλησαν να γίνουν γνωστοί. Μόνον ένας ή δύο μοναχοί ή μοναχές μέσα στα κοινόβια γνωρίζουν τέτοιους ερημίτες ή ερημίτιδες, αλλά δεν έχουν την ευλογία να μιλήσουν γι' αυτούς παρά μόνον μετά τον θάνατο τους. Ιδιαίτερα μοναχοί και μοναχές, που πέρασαν τη νεότητα τους εν διακονία μέσα σ' ένα κοινόβιο, περνούν κατόπιν την ηλικιωμένη και ώριμη περίοδο της ζωής τους στην έρημο. Τούτο είναι σύμφωνο με τις οδηγίες και τις εντολές του αγίου Γρηγορίου Νύσσης και των άλλων Πατέρων, που ζητούν πρώτα τη ζωή μέσα στο Κοινόβιο και έπειτα την ερημική.

Αυτή η μορφή είναι επίσης αναγκαία για να συγκρατήσει τη θρησκευτική ζωή στον λαό. Αυτοί οι μοναχοί και μοναχές είναι οι ήρωες της πίστεως. Καθώς οι ήρωες ενός στρατεύματος συγκρατούν το θάρρος των πολεμιστών, έτσι και αυτοί. Αποτελούν την εμπροσθοφυλακή. Το γενναίο παράδειγμα σώζει το στρατό. Και οι ερημίτες συγκρατούν την τόλμη της επικοινωνίας και της ομολογίας του Θεού και μιας περισσότερο δυνατής πνευματικής ζωής μέσα στα πλήθη των πιστών. Αυτοί είναι οι μεγάλες κορυφές. Εάν εμείς δεν βλέπομε τις μεγάλες κορυφές, δεν μπορούμε να βαδίσουμε προς τα ύψη.

Νομίζω ότι με αυτές τις μορφές ο Ρουμανικός Μοναχισμός βρίσκεται μέσα στο ρεύμα της ζώσης και γνήσιας ορθοδόξου μοναχικής παραδόσεως, διατηρώντας μέσα στη σύγχρονη κοινωνία το μεγάλο σταυρό της ορθοδόξου παραδόσεως. Μιας παραδόσεως μαρτυρίας και διακονίας του συγχρόνου ανθρώπου.

Πηγή: Πρωτοπρεσβυτέρου Δημητρίου Στανιλοάε, *Ο Σταυρός και η χαρά στη ζωή των μοναχών*, Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών, 1973).